

Protestantse
Gemeente
Sassenheim

Protestantse Gemeente
Kaag

Beleidsplan Veilige Kerk

Inleiding

Het lijkt zo vanzelfsprekend: in de kerk voel je je veilig. Leden behandelen elkaar met respect. Mensen met speciale taken en opdrachten maken geen gebruik van hun machtspositie ten koste van anderen, alle gemeenteleden kunnen ongestoord meedoen. Zo zou het moeten zijn en zo is ook gelukkig vaak de realiteit. Maar helaas gaat dat niet altijd en overal op. Ongewenste intimiteiten en situaties van misbruik komen ook in kerken voor. In elke kerkelijke gemeente kunnen slachtoffers van geweld, misbruik of onveilige machtssituaties zijn, in hun thuissituatie of in de kerk.

Een veilige kerk is een betrouwbare kerk, een plek waar mensen elkaar respecteren en stimuleren om op hun eigen manier aanwezig te zijn. In een veilige kerk mag je zijn wie je bent en ook je geloof beleven op de manier die bij je past. Soms kan het nodig zijn ingewikkelde en/of vervelende dingen te bespreken. Een open kerkelijk klimaat kunnen we niet van bovenaf organiseren of afdwingen. Het heeft immers alles te maken met de manier waarop mensen met elkaar omgaan, waarbij ook details in de omgangsvormen ertoe doen. Dat neemt niet weg dat het nodig is dat we weten wat we wel en niet van elkaar kunnen verwachten.

De vier PKN-gemeenten (Sassenheim, Voorhout, Warmond en Kaag) hebben besloten maatregelen te nemen om tot een 'veilige kerk' te komen. Goede bestuurlijke interventies moeten helpen om bovenbeschreven situaties te voorkomen.

De vier kerkenraden van de genoemde kerkelijke gemeenten willen deze maatregelen als project gezamenlijk aan pakken. Niet omdat er binnen onze gemeenten, voor zo ver wij weten, concrete situaties spelen, maar omdat we niet verrast willen worden op het moment dat we met grensoverschrijdende situaties te maken krijgen.

In dit document is het beleid om te komen tot een veilige kerk vastgelegd. Doel is om gezamenlijk beleid op te stellen en krachten te bundelen daar waar mogelijk. De operationele uitvoering blijft een verantwoordelijkheid van de vier kerken afzonderlijk.

Potentiële Beleidsmaatregelen

- A. Instellen van een Vertrouwenscommissie
- B. Benoemen en raadplegen van vertrouwenspersonen
- C. Afstemmen van een gemeenschappelijk VOG-beleid
- D. Communicatie van het beleidsplan

A. Instellen van een Vertrouwenscommissie¹

A.1 Vertrouwenscommissie onder verantwoordelijkheid van de vier kerkenraden

Een gezamenlijke vertrouwenscommissie is verantwoordelijk voor het ontwikkelen van het beleid Veilige Gemeente. De door de vier kerkenraden benoemde commissie heeft als opdracht het uitwerken en onderhouden van beleid op gebied van preventie, interventie, bewustwording, scholing en communicatie met betrekking tot (seksueel) grensoverschrijdend gedrag. Zij onderhoudt ook het gedragsprotocol van de vier kerkelijke gemeenten.

A.2 Benoemen van de vertrouwenscommissie

Formeel valt de vertrouwenscommissie onder de vier kerkenraden. In de vertrouwenscommissie is het streven de vier kerkelijke gemeenten vertegenwoordigd te laten zijn. De vier kerkenraden dragen in onderling overleg zorg voor de benoeming van de leden van de vertrouwenscommissie en zien toe op een goede afspiegeling van de vier kerken. De commissie bestaat uit maximaal vier leden. De vier kerkenraden zien erop toe dat leden van de vertrouwenscommissie beschikken over de juiste kwaliteiten en voldoen aan de voorwaarden voor de benoeming. Leden van de vertrouwenscommissie worden benoemd voor een termijn van vier jaar met een mogelijke herbenoeming voor een periode van eveneens vier jaar.

A.3 Randvoorwaarden voor functioneren van de Vertrouwenscommissie

De vier kerkenraden zijn verantwoordelijk voor de juiste randvoorwaarden waaronder de vertrouwenscommissie kan functioneren: een budget voor scholing en vergoeding van eventuele onkosten kan gedeclareerd worden bij de vier kerken. Praktisch gezien, zullen de vier kerken op eigen wijze invulling geven aan de uitvoering van de totstandkoming van een veilige kerk.

A.4 Verslaglegging van de vertrouwenscommissie voor de kerkenraden

Jaarlijks legt de vertrouwenscommissie mondeling en/of schriftelijk verantwoording af aan de vier kerkenraden. Hierin doet zij verslag van haar werkwijze en functioneren. De vier kerkenraden zetten deze rapportage op haar agenda en nodigen de vertrouwenscommissie hiervoor uit.

B. Vertrouwenspersonen

B.1 Benoemen van de vertrouwenspersonen

Het is gewenst dat er maximaal drie vertrouwenspersonen zijn voor Sassenheim, Voorhout, Warmond en Kaag samen, tenminste een man en een vrouw. Gemeenteleden hebben daardoor een keuze wie ze willen benaderen. Voordeel is ook dat de vertrouwenspersonen iemand hebben om mee te overleggen en samen te werken. Eventueel kan een zaak behandeld worden door een vertrouwenspersoon van een andere gemeente uit de Ring Duin & Bollenstreek. De vertrouwenspersonen dienen bekend te zijn met de vier PKN-gemeenten, maar zijn geen onderdeel van de kring van de kerkenraad, pastoraat, etc. De vertrouwenspersonen werken in opdracht van, maar niet namens de kerkenraden. Zij kunnen onafhankelijk van de kerkenraden handelen. De kerkenraden zullen als eerste een profiel voor een vertrouwenspersoon opstellen en waar nodig bijstellen en daarna accorderen. De kerkenraad dient verder een transparante wervings- en selectieprocedure uit te voeren. De vertrouwenspersonen nemen kennis van, net als de andere vrijwilligers met een gezag dragende taak, de "Gedragsprotocol Veilige Kerk" van de vier PKN-gemeenten. Bij de start van hun werkzaamheden dienen de vertrouwenspersonen een VOG te overleggen aan de kerkenraden.

¹ Hieraan wordt invulling gegeven door het onderwerp 'Veilige Kerk' minimaal 1 maal per jaar te agenderen en te evalueren in het gezamenlijk overleg van de kerkenraden. Activiteiten worden projectmatig opgepakt.

B.2 Raadplegen van de vertrouwenspersoon

De vertrouwenspersoon wordt geraadpleegd wanneer men als ambtsdrager of gemeentelid hoort van mogelijk (machts)misbruik. Soms lijken dingen onschuldiger dan ze in de werkelijkheid zijn of omgekeerd en de vertrouwenspersoon heeft de expertise om hierin een goede afweging te maken. Bij vermoedens of ontdekking van eerder of actueel (machts)misbruik, moet de vertrouwenspersoon in alle gevallen op de hoogte worden gesteld. In overleg met de vertrouwenspersoon worden volgens het stappenplan vervolgstappen gezet.

B.3 Werkzaamheden van de vertrouwenspersoon

B.3.1 Algemeen

De vertrouwenspersonen volgen het meldprotocol. De PKN heeft daarvoor een brochure opgesteld: *“Protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (seksueel) misbruik in pastorale en gezagsrelaties”*. Deze brochure zou ook gemakkelijk binnen bereik van onze gemeenteleden moeten zijn, bijv. via de website of verkrijgbaar bij de vertrouwenspersonen. Afhankelijk van de situatie kan de vertrouwenspersoon verwijzen en/of de melder bijstaan in gesprekken met anderen, bij aangiftes en klachtenprocedures. Zij behoren geen werk te doen waar anderen in gespecialiseerd zijn. Dat betekent dat zij niet aan waarheidsbevinding doen, zij gaan zelf niet op onderzoek uit, zij zijn geen therapeut, mediator, pastoraal werker of advocaat, zij zijn geen aanspreekpunt voor “gewone” kerkelijke conflicten. Zij staan naast het gemeentelid dat zich bij hen meldt en ondersteunen die persoon.

B.3.2 Zeer ernstige gevallen

Wanneer onverhoopt blijkt dat in onze gemeente een misbruikzaak speelt of heeft gespeeld, waarvan melding is gemaakt of zelfs aangifte is gedaan bij politie, ligt de verantwoordelijkheid voor de juiste behandeling hiervan bij de daarvoor bevoegde instanties. Doen geruchten de ronde en ligt de zaak op straat, mogelijk ook bij de pers, dan is het van belang dat de voorzitter van de betreffende kerkenraad zo spoedig mogelijk op de hoogte wordt gesteld. Vervolgens dient er zorgvuldig te worden gehandeld naar alle partijen volgens het protocol voor gemeenten die geconfronteerd worden met (machts)misbruik in pastorale en gezagsrelaties. De voorzitter draagt de zaak direct over aan de daarvoor bevoegde instanties of justitie.

B.4 Verslaglegging aan de kerkenraden en gemeente

Het is van belang dat de vertrouwenspersonen bekend zijn bij de leden van de vier kerkelijke gemeenten. Jaarlijks doen de vertrouwenspersonen in de kerkenraden mondeling en/of schriftelijk anoniem verslag van hun werkwijze en bevindingen in de vier gezamenlijke gemeenten. Wellicht doen zij in deze vergadering aanbevelingen om de kerkelijke organisatie - nog - beter op orde te krijgen. De kerkenraden nodigen de vertrouwenspersonen uit.

C. Afstemmen van een gemeenschappelijk VOG-beleid

C.1 Een veilig klimaat bevorderen – Gedragsprotocol en VOG

In een kerk is een veelheid aan vrijwilligers actief. Sommigen zetten af en toe de stoelen klaar, anderen hebben een meer organisatorische, bestuurlijke of pastorale taak. In een veilige kerk hebben allen die een taak in de gemeente vervullen een voorbeeldfunctie en de verantwoordelijkheid om onveilige situaties te voorkomen. Het is van belang dat men zich daarvan bewust is. Van alle vrijwilligers en professionals wordt daarom gevraagd kennis te nemen van de “Gedragsprotocol Veilige Kerk”. De kerkenraden stimuleren de verschillende commissies om jaarlijks aan het begin van het seizoen, tijd in te ruimen om hierbij stil te staan. Doel is een groeiende bewustwording rond dit thema.

Om een veiliger klimaat verder te bevorderen is het aanvragen van een ‘Verklaring Omtrent Gedrag’ (VOG) voor medewerkers of vrijwilligers, indien van toepassing, verplicht. Een VOG is een document

waaruit blijkt dat het (justitiële) verleden geen bezwaar vormt voor het vervullen van een specifieke taak of functie in de samenleving. Bij de beoordeling van een VOG-aanvraag kijkt screeningsautoriteit Justis of er strafbare feiten op de naam van de medewerker staan die een risico vormen voor de functie of het doel waarvoor de VOG wordt aangevraagd. Is er geen strafblad, of zijn er geen strafbare feiten gepleegd die relevant zijn voor het doel van de aanvraag dan wordt de VOG afgegeven.

C.2 Voor wie vragen we een VOG aan?

Het blijkt dat er in kerkelijke kring sterk verschillende opvattingen leven over de vraag van wie nu precies een VOG wordt gevraagd. Het voorstel is om in de vier gemeenten een VOG aan te vragen als genoemd in de kerkorde voor:

- Alle ambtsdragers
- Alle anderen die namens de gemeente pastorale taken hebben
- Functies waarin men op zo'n regelmatige basis (bege)leiding geeft aan minderjarigen of kwetsbare mensen dat er een persoonlijke band kan ontstaan
- Functies waarin men herhaaldelijk als volwassene samen is met minderjarigen of kwetsbare mensen
- Vertrouwenspersonen

Het is de ambitie dat met ingang van 01-07-2024 de genoemde vrijwilligers van de vier kerkenraden beschikken over VOG's.

C.4 Hoe gaat de VOG-aanpak in zijn werk?

De aanvraag van VOG wordt door de persoon zelf gedaan bij de screeningsautoriteit Justis (onderdeel van het ministerie van Justitie en Veiligheid). Deze wordt aan vrijwilligers kosteloos verstrekt wanneer de betreffende organisatie waar zij zich voor inzetten door de CJIB (uitvoeringsorganisatie die valt onder het ministerie van Volksgezondheid, Welzijn en Sport) is toegelaten. De eerste stap is dus de aanvraag van toelating van de vier gemeenten door de scriba of een nader te benoemen persoon tot de regeling die erin voorziet dat vrijwilligers de VOG gratis kunnen aanvragen (geldigheidsduur gratis VOG-aanvraag is 5 jaar). Deze aanvraag kan ongeveer acht weken in beslag nemen. Vervolgens kunnen de VOG's door de vrijwilligers die bovengenoemde functies bekleden worden aangevraagd. Predikanten en kerkelijk werkers en andere beroepskrachten kunnen niet van deze regeling gebruik maken. Het ligt voor de hand dat de gemeente de hiermee gemoeide kosten voor haar rekening neemt.

C.5 Geldigheid en beheer van VOG

Het is de bedoeling dat een nader te benoemen functionaris of scriba van de vier kerkenraden voor 01-07-2024 beschikken over de VOG's. De administratie en coördinatie van de VOG's wordt belegd bij de scriba's of een nader te benoemen functionaris van de vier kerken. Hij of zij houdt ook de 'houdbaarheid' van de VOG's in de gaten (geldigheid 5 jaar). Mocht een beoogd vrijwilliger geen VOG kunnen of willen overleggen dan kan deze functie door hem of haar niet worden bekleed. De voorzitter van de desbetreffende kerkenraad gaat hierover met deze persoon in gesprek.

D. Communicatie van het beleidsplan

Het beleidsplan wordt gecommuniceerd met de gemeenteleden (website, gemeenteavond). De gemeente dient periodiek via het Kerkblad/de Kerkbrief en via zijn/haar website te worden geïnformeerd over de werkzaamheden met betrekking tot het 'Beleid Veilige Kerk'. Zodra de vertrouwenspersonen zijn benoemd en ingewerkt, dienen zij zichzelf te presenteren aan de gemeente. Het staat de kerken vrij een communicatieplan uit te rollen of diverse communicatiemiddelen in te zetten, zoals bijvoorbeeld posters om aandacht te vragen voor het onderwerp.